

บทบรรยายของ อาจารย์ชัยณรงค์ มนเทียรวิเชียรฉาย
การสัมมนาพระสงฆ์ นักบวช ฆราวาส สังฆมณฑลสุราษฎร์ธานี ค.ศ. 2012
ปีแห่งความเชื่อ 2012-2013
วันที่อังคารที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 2012

สมณลิขิต เรื่อง “ประตู่แห่งความเชื่อ”

เปาโล ในหนังสือกิจการอัครสาวก ซึ่งให้เราทราบว่าทุกครั้งที่ท่านออกไปประกาศข่าวดีของพระเจ้าแล้ว ท่านจะกลับมาถึงเมืองอันทิโอก แแถบซีเรีย ซึ่งมีกลุ่มคริสตชนมากเป็นอันดับที่สอง รองจากกรุงเยรูซาเล็ม โดยผู้ที่มีความเชื่อในพระเยซูคริสตเจ้านั้น ถูกเรียกว่าเป็นคริสตชนเป็นครั้งแรก โดยเปาโลประกาศว่า “พระเจ้าทรงเปิดประตู่แห่งความเชื่อให้แก่คนต่างศาสนา”

ประตู่แห่งความเชื่อ = ปีแห่งความเชื่อ = การประกาศพระวรสารแบบใหม่ เป็นสามสิ่งที่ต้องพูดไปพร้อมๆ เป็นเรื่องเดียวกัน และจะละเว้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ได้

สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 16 ทรงประกาศ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2011 เรื่องปีแห่งความเชื่อ (Year of Faith) เริ่มตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2012 โอกาสครบ 50 ปี ของการเปิดสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 และครบ 20 ปี การพิมพ์หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก(CCC) ถึงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2013 สมโภชพระเยซูเจ้ากษัตริย์แห่งสากลจักรวาล

เราจะสังเกตเห็นว่าทุกครั้งที่พระเยซูเจ้าทรงทำอัศจรรย์ รักษาประชาชนนั้น มิได้อยู่ที่อำนาจการรักษาทางกายภาพแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็น “ความเชื่อ” ของผู้ที่ได้รับการรักษาต่างหากเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเขาเหล่านั้นได้หาย หรือประโยคที่ได้ยินกันอยู่บ่อยๆ ว่า “ความเชื่อของท่านได้ช่วยท่านให้รอดพ้นแล้ว”

ดังเช่นความเชื่อของ บารุทมื่อัส (มก 10:52) หญิงตกโลหิต (มธ 9:22) คนตาบอดได้รับการรักษา (มธ 9:28-29) ล้วนแล้วแต่หายจากโรคด้วย “ความเชื่อ” ด้วยกันทั้งสิ้น

หัวใจของการสอนเทววิทยา พระคัมภีร์ คำสอน มิได้อยู่ที่ว่าจะต้องสอนให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ สอบได้คะแนนสูงๆ แต่อยู่ที่ว่าผู้เรียนมีความเชื่อเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด โดยดูจากการเจริญชีวิต ความประพฤติปฏิบัติที่ออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม

Pope สรุปว่า “ความเชื่อเป็นหัวใจของทุกสิ่ง” Faith is the center of all things. (Fides tua te salvum fecit)

ที่มาที่ไปของการประกาศปีแห่งความเชื่อ

พระคาร์ดินัลร็อล์ฟซิงเกิล ได้รับเลือกเป็น Pope ในปี ค.ศ. 2005

ปี 2006 ออกสมณสาร Deus Caritas Est (พระเจ้าเป็นความรัก)

ปี 2007 ออกสมณสาร Spe Salvi (รอดพ้นด้วยความหวัง)

ปี 2008-2009 ไม่ออกเอกสารใดเลย ซึ่งเป็นที่สงสัย และเป็นที่ยกขาของบรรดาสื่อมวลชน และคนทั่วไปว่า ทำไมพระสันตะปาปา ไม่ออกสมณสารเรื่องความเชื่อเสียที

ปี 2010 ได้ตั้งสมณสภาเพื่อการส่งเสริมการประกาศข่าวดีแบบใหม่ (Pontifical Council for Promoting the New Evangelization)

ปี 2011 การประชุมสมัชชาพระสังฆราช สมัยสามัญ ครั้งที่ 13 มุ่งความสนใจเรื่อง New Evangelization การประกาศข่าวดีแบบใหม่ เพื่อการถ่ายทอดความเชื่อคริสตชน สองปีที่หายไป เป็นการเตรียมตัว จัดทัพเตรียมออกศึกครั้งใหญ่ เรื่องการประกาศข่าวดีแบบใหม่

ปี 2012 ประกาศเป็น “ปีแห่งความเชื่อ” Year of Faith

ดังนั้น เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 2012 ที่ผ่านมามีได้เป็นเพียงแค่การถวายมิสซาแบบธรรมดาทั่วไป แต่เป็นการประกาศอย่างเป็นทางการ ให้ทั้งโลกได้รับรู้ทั่วกันว่า ปีแห่งความเชื่อได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว

Lineamenta

“การประกาศข่าวดีแบบใหม่ เพื่อการถ่ายทอดความเชื่อคริสตชน” มีความหมายเดียวกับการฟื้นฟูชีวิตคริสตชนในชีวิตความเชื่อของพระศาสนจักรท้องถิ่น

เป้าหมายของการถ่ายทอดความเชื่อ คือ การทำให้พระศาสนจักรเป็นชุมชนแห่งความเชื่อ และเจริญชีวิตเป็นประจักษ์พยานต่อพระวรสาร

กลุ่มเป้าหมาย

คริสตชนผู้ได้รับศีลล้างบาปแล้ว และยังปฏิบัติศาสนกิจอยู่

คริสตชนผู้ทิ้งวัด/ หันหลังให้พระ

ผู้ที่ยังไม่ได้รับศีลล้างบาป

และทุกงานที่จะกระทำต่อไปในอนาคตจะต้องมีกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่มนี้

ปลุกจิตตารมณ์ธรรมทูตขึ้นใหม่ ในพระศาสนจักร (Reawakening a missionary spirit in the Church)

งาน New Evangelization ไม่ได้เป็นงานของคนใดคนหนึ่ง หรือเพียงบางคน อีกทั้งมิใช่เป็นงานที่ต้องการความชำนาญพิเศษที่มอบไว้กับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง

โดยเฉพาะไม่ก็คน แต่เป็นงานของทุกคนทั่วทั้งพระศาสนจักร และ “ไม่มีส่วนใดเลยในพระศาสนจักรแต่คนเดียวที่ได้รับการยกเว้นจากงานนี้”

การทำงานประกาศพระวรสาร และงานสอนคำสอนที่ผ่านมาไม่สัมฤทธิ์ผล เป็นเพราะพระศาสนจักรขาดประสิทธิภาพในการเป็นชุมชนคริสตชนแห่งความเชื่ออย่างแท้จริง

มหาตมะคานธี เคยกล่าวไว้ว่า “My life is my message” คือ ชีวิตของข้าพเจ้า คือ การเป็นประจักษ์พยานด้วยการกระทำ ท่านเป็นผู้หนึ่งซึ่งชื่นชอบคำสอนของพระเยซูเจ้า แต่ท่านก็ผิดหวังกับชีวิตของคริสตชนที่มีได้เป็นไปตามคำสอนของพระองค์

พระศาสนจักรในปัจจุบันต้องตระหนักเรื่องการย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานหาเลี้ยงชีพในทุกวันนี้ ทำให้ทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมายอยู่ในพื้นที่เดียวกันหมด ไม่มีอีกแล้วที่มีแต่ชุมชนคาทอลิกเท่านั้น หรือพื้นที่ที่ไม่มีคริสตชนอยู่เลย ทุกหนแห่งคือดินแดนสำหรับงานประกาศข่าวดีแบบใหม่ด้วยจิตตารมณ์ธรรมทูตทั้งสิ้น

เราควรเริ่มต้นลงมือเมื่อใด?

เริ่มตั้งแต่เดี๋ยวนี้/เวลานี้ “Business as usual” can no longer be the case. เราจะเจริญชีวิตในแบบเดิมๆ ไม่ได้อีกแล้ว เพราะ

คริสตชน (กลุ่ม 1) กำลังถูกผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงมากมายในหลายภาคส่วน

คริสตชน (กลุ่ม 2) ได้ทิ้งวัด/หันหลังให้พระแต่หลายคนยังคงมีความเชื่ออยู่บ้างถึงแม้จะน้อยเต็มที โดยที่ส่วนใหญ่ไม่ใช่ความผิดของเขา

ผู้ที่ยังไม่ได้รับศีลล้างบาป (กลุ่ม 3)

เราจำเป็นต้องช่วยกันให้พวกเขาได้ค้นพบชุมชนทรัพย์อันมั่งคั่งแห่งความรักของพระเจ้า

พระศาสนจักรห้ามละเลยกลุ่มฆราวาสเหล่านี้เลย จำเป็นต้องฟื้นฟูความเชื่อของคริสตชนกลุ่ม 1 ให้มั่นคง แล้วจะส่งผลให้ คริสตชนกลุ่ม 2 พัฒนาขึ้น และที่สุดเมื่อกลุ่ม 3 ที่ยังมีได้รับศีลล้างบาปก็จะเห็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างความประพฤติของคริสตชน กับผู้ที่มีได้เป็นคริสตชน แล้วเขาก็จะค่อยๆ รู้จักพระเยซูเจ้า ผู้ทรงเป็น หนทาง ความจริง และชีวิต

ในการประกาศปีแห่งความเชื่อ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 2012 พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ได้มอบสัญลักษณ์ปีแห่งความเชื่อ ให้กับผู้แทนกลุ่มบุคคล 7 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ ผู้แทนนักการเมือง นักวิชาการ ศิลปิน สตรี เยาวชน แรงงาน และผู้ยากไร้

กล่าวโดยสรุป ในเรื่อง “ประตูแห่งความเชื่อ” คือ สมณลิขิตที่เรียกร้องให้ คาทอลิกทุกคน ฟื้นฟูการกลับใจ ไปยังพระเยซูคริสตเจ้า ผู้ทรงเป็นพระผู้ไถ่กู้แต่พระองค์เดียวของโลก ให้ทุกคนหรือฟื้นฟูความเชื่อ มาค้นหาให้พบความงดงามของความเชื่อกันใหม่ ในโอกาส ปีแห่งความเชื่อ ซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2012 และสิ้นสุดวันที่ 24 พฤศจิกายน 2013 ดังนั้น หากเอกสารวาติกัน 2 ได้รับการอ่านอย่างถูกต้อง และได้รับการตีความตามข้อคำสอนและตามธรรมเนียม

ประเพณีที่ย้อนกลับไปถึงยุคสมัยของอัครสาวก จะก่อให้เกิดพลังมหาศาลสำหรับการฟื้นฟูพระศาสนจักร (Porta Fidei #5)

เราจะควรจะเริ่มต้นที่ตรงไหนดี?

หากเราได้อ่านเอกสารของพระศาสนจักรดีๆ เราก็จะรู้ว่า เราต้องเริ่มที่ “ความรักของพระเจ้า” ที่เราเห็นได้ผ่านทางองค์พระเยซูเจ้าที่มารับสภาพมนุษย์ ที่เราสามารถเห็นได้ สัมผัสได้ สามารถได้ยิน โดยการอ่านพระวรสารที่นำเราเข้าซึ่งในความรักของพระเจ้า “พระเจ้าทรงรักมนุษย์มาก ถึงกับส่งพระบุตรองค์เดียว มาเกิดเป็นมนุษย์ ผู้ที่เชื่อในพระองค์จะไม่พินาศ แต่จะมีชีวิตนิรันดร์” (ยน 3:16)

พระเจ้าทรงรักมนุษย์มาก ถึงขนาดยอมมอบชีวิตพระบุตรของพระองค์เพื่อมนุษยชาติ โดยปกติแล้ว พ่อแม่ยอมที่จะสละชีวิตของตนเพื่อรักษาชีวิตบุตรของตนไว้ แต่นี่พระเจ้าทรงยอมมอบชีวิตขององค์พระบุตรให้มาสิ้นพระชนม์เพื่อสิ่งที่มีค่ายิ่ง นั่นคือ มนุษยชาติ

ดังนั้น แผนงานอภิบาลระดับชาติจึงเน้นย้ำว่า ให้ “การฉลองวันพระเจ้า” เป็นวันสำคัญ อันก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด หล่อเลี้ยงชีวิตศิษย์ และพัฒนาความเชื่อโดยอาศัยพระวาจา ศีลมหาสนิท และการภาวนา โดยมุ่งให้เกิดเป็นประสบการณ์กับพระเจ้า จนสามารถเป็นพลังขับเคลื่อนชีวิตคริสตชนที่เป็นประจักษ์พยานในทุกมิติของชีวิตในสังคม

ประสบการณ์ของพระเจ้าเปลี่ยนแปลง ชีวิต และพันธกิจ (Paradigm shift, Transformation) อันเห็นได้จากตัวอย่างของนักบุญเปาโล ที่ท่านได้กล่าวไว้ว่า “ข้าพเจ้ามีชีวิตอยู่ มิใช่ตัวข้าพเจ้าอีกต่อไป แต่เป็นพระคริสตเจ้าผู้ทรงดำรงชีวิตอยู่ในตัวข้าพเจ้า ชีวิตที่ข้าพเจ้ากำลังดำเนินอยู่ในร่างกายขณะนี้ ข้าพเจ้าดำเนินชีวิตในความเชื่อถึงพระบุตรของพระเจ้า ผู้ทรงรักข้าพเจ้าและทรงมอบพระองค์เพื่อข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะไม่ทำให้พระหรรษทานของพระองค์ต้องไร้ผล” (กท 2:20-21) “เผชิญความทุกข์ยาก ชัดสน คับแค้น ถูกโบยตี ถูกจองจำ จลาจล เหน็ดเหนื่อย อดนอน อดอาหาร” (2คร6:3-5) “ต้องเผชิญความตายหลายครั้ง ถูกขว้างลงแล้ว ๕ ครั้ง ครั้งละ ๓๙ ที่ ถูกชาวโรมันเขี่ยนตี ๓ ครั้ง ถูกขว้างด้วยก้อนหิน ๑ ครั้ง เรืออัปปาง ๓ ครั้ง ลอยคอในทะเล ๑ คืน ๑ วัน ...เผชิญอันตรายในแม่น้ำ อันตรายจากโจรผู้ร้าย อันตรายจากเพื่อนร่วมชาติ เพื่อนต่างชาติ อันตรายในเมือง ไนถินทุรกันดาร ในทะเล อันตรายจากพี่น้องทรยศ” (2คร11:24-27)

เพราะฉะนั้นชุมชนศิษย์พระคริสต์มาพบกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรับฟังพระวาจา และการเทศน์สอน เพื่อให้ชุมชนศิษย์พระคริสต์มีความเชื่อ และแสดงออกถึงความเชื่อในชีวิตประจำวัน อย่างแท้จริงในปีแห่งความเชื่อนี้

ความท้าทายอันเนื่องมาจากสภาพของสังคมในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัญหาครอบครัว เพศเสรี รักร่วมเพศ การอยู่กินก่อนแต่งงาน การทำแท้ง การหย่าร้าง ความไม่ซื่อสัตย์ สื่อ และเทคโนโลยี ยุคใหม่ ฯลฯ

ในปัจจุบันศิษย์พระคริสต์ตามกระแส หรือทวนกระแส

คนอื่นรู้หรือเปล่าว่าเราคือศิษย์พระคริสต์

ชีวิตของเราแสดงออกอย่างไรในการเป็นศิษย์พระคริสต์

จากประสบการณ์ของนักบุญเปาโล กับพระเยซูเจ้า ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตอย่างสุดซึ้ง (Transformation) นั่นคือ การเปลี่ยนแปลงชีวิต และพันธกิจ ต่อไปนี้ “ข้าพเจ้ามีชีวิตอยู่มิใช่ตัวข้าพเจ้าอีกต่อไป แต่เป็นพระคริสต์เจ้าผู้ทรงดำรงชีวิตอยู่ในตัวข้าพเจ้า” (กท 2:20-21) “My life is my Message” ดังนั้น แม้ว่าชีวิตของเราจะต้องพบกับความทุกข์ยากต่างๆ ก็จะไม่มียุติพลใด ๆ ต่อชีวิตของเราอีกเลย

7 ภาคส่วน ที่ท้าทายต่อชีวิตความเชื่อคริสตชน

ชีวิตประจำวันของผู้คนทั้ง 3 กลุ่มเป้าหมายกำลังได้รับอิทธิพลอย่างมากจากทั้ง 7 ภาคส่วนนี้คือ

ภาคส่วนที่ 1 วัฒนธรรม : โลกียนิยม (secularism) = ความคิด และการเจริญชีวิตประจำวันของผู้คนเปลี่ยนไป ศาสนากับชีวิตประจำวันเป็นคนละเรื่องกัน สมเด็จพระสันตะปาปา ได้กล่าวถึงเรื่อง Relativism (สัมพัทธ์นิยม) คือ มองทุกอย่างเข้าข้างตัวเอง ใครๆ เขาก็ทำกัน เรื่องที่วัดก็จบลงที่วัด ไม่ส่งผลกับการดำเนินชีวิตจริง

ภาคส่วนที่ 2 สังคม : โลกภิวัตน์ และการย้ายถิ่น = โลกภิวัตน์ มีทั้งผลดีและไม่ดี ผลดีได้แก่ โอกาสที่มนุษยชาติได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในรูปแบบใหม่ โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านที่เป็นประโยชน์ต่อประชากรโลกในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม เมื่อมองเจาะลึกเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการผลิต โลกภิวัตน์ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้เองที่เป็นผลต่อการถ่วงท้อความเชื่อ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่เราจะต้องเข้าใจสถานการณ์ใหม่นี้ เพื่อหาวิธีแบบใหม่ในการถ่วงท้อความเชื่อ ทั้งในมิติด้านการอภิบาล และการประกาศข่าวดี

ภาคส่วนที่ 3 เศรษฐกิจ = พระศาสนจักรต้องคำนึงถึง ผู้ยากไร้ ความเรียบง่าย ความพอเพียงในการประกาศความเชื่อ

ภาคส่วนที่ 4 การเมือง = บ่อยครั้งที่ศาสนาถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ใช้การเมืองเป็นเครื่องมือแอบแฝง ดังนั้น การประกาศความเชื่อจึงต้องมีความระมัดระวัง รอบคอบในด้านการเมือง ที่จะดึงเอาศาสนาเป็นเครื่องมือได้

ภาคส่วนที่ 5 การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี = ให้วิทยาศาสตร์เข้ามาแทนที่พระเจ้า

ภาคส่วนที่ 6 สื่อสารมวลชน = ในปัจจุบันนี้ สื่อสารมวลชนนี้ มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตของมนุษยชาติอย่างยิ่ง

ภาคส่วนที่ 7 ศาสนา = ยังมีอีกบางมุมของโลก ยังมีบุคคลที่ยังคงสนใจใฝ่ใจในเรื่องของศาสนา แสดงว่าบุคคลเหล่านี้ยังคงแสวงหาความหมายบางประการให้กับชีวิตของตนอยู่ แต่ในทางกลับกัน ก็ยังคงมีบางกลุ่มที่ใช้ศาสนาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ใช้ศาสนาเป็นข้ออ้างของความรุนแรง สงคราม และในเวลาเดียวกันก็ยังคงมีความเชื่อผิดๆ อีกมากมายผ่านทางศาสนา ในรูปแบบของไสยศาสตร์ ซึ่งความเชื่อต่างๆ เหล่านี้ทำให้บุคคล 3 กลุ่มเป้าหมายนี้หลุดไปเชื่อพวกเขาได้เหมือนกัน

ดังนั้น พระศาสนจักรจึงบอกกับเราว่า เราจำเป็นต้องฟื้นฟูชีวิตความเชื่อคริสตชน มีการประกาศข่าวดีแบบใหม่ ด้วยความกระตือรือร้น ด้วยความชื่นชมยินดี มีใจอย่างเสรี ร้อยหยอย เหนงหรือท้อแท้สิ้นหวัง เต็มไปด้วยความวิตกกังวล และไร้ความอดทน ชีวิตต้องเต็มไปด้วยความชื่นชมยินดี ซึ่งจะเกิดผลดีทั้งกับผู้ให้ ผู้รับ และผู้ที่ได้สัมผัส

สรุป

ศาสนาคริสต์ เป็นศาสนาที่พระเจ้าทรงรักเรา แม้เราจะยังคงเป็นคนบาปก็ตาม เพราะฉะนั้น เราจึงต้องชื่นชมยินดี และโดยอาศัยความยินดีนี้ เราจึงสามารถนำความชื่นชมยินดีไปสู่ผู้อื่นได้ พระสันตะปาปา เบเนดิกต์ที่ 16 กล่าวว่า “ประตูแห่งความเชื่อเปิดให้เราอยู่เสมอ เพื่อเราไปถึงพระเจ้า และเข้าร่วมส่วนเป็นสมาชิกในพระศาสนจักรของพระองค์อย่างดี หากเราเข้าใจถึงความรักของพระองค์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแห่งความเชื่อ”